

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ЛНАУ

Протокол № 16

від «29» 10 2020 року

ВВЕДЕНО В ДІЮ :

Наказ № 01-04/154

Від 11 11 2020 року

Від О. С. Мельничук
В.о. ректора ЛНАУ

О. С. Мельничук
О. С. Мельничук ПОДОЛЬСЬКИЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ У ЛУГАНСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Старобільськ – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та протидію булінгу у Луганському національному аграрному університеті (далі – Положення) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу та порядок реагування на випадки булінгу в Луганському національному аграрному університеті (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до чинного законодавства України, зокрема Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню)» та інших чинних відповідних нормативно-правових актів щодо протидії булінгу.

1.3. Основною метою щодо протидії булінгу є підвищення ефективності освітнього процесу, а також формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я та соціального добробуту всіх учасників освітнього процесу.

1.4. Головними завданнями є:

- ознайомлення усіх учасників освітнього процесу та інших співробітників Луганського національного аграрного університету з поняттям булінгу, його видами та проявами;
- навчання конструктивним формам спілкування, вирішення конфліктних ситуацій, поведінкових реакцій;
- розвиток толерантності;
- розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю.

1.5. Терміни, використані у цьому Положенні, вживаються у таких значеннях:

кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, у тому числі неповнолітня особа, яка вчиняє булінг щодо іншого учасника освітнього процесу;

потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, у тому числі неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг;

спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу;

сторони булінгу – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

2. ФОРМИ, ОЗНАКИ ТА ПРОЯВИ БУЛІНГУ

2.1. Визначаються наступні форми булінгу:

- фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знуцання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження тощо;

- сексуальний булінг – підвид фізичного, який характеризують дії сексуального характеру.

- психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви.

- вербальний булінг – образливе прізвисько, на яке постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- кібербулінг – новітній спосіб знуцання з використанням електронних засобів комунікації: мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

2.2. До булінгу в Університеті належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщеннях Університету та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею, гуртожитками тощо) та/або за межами Університету під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом виховної роботи та інших освітніх заходів, що організуються співробітниками чи здобувачами освіти Університету.

2.3. Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;

- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди: приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2.4. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу учасника освітнього процесу в Університеті, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для особистості поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання, поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- аутоагресія (самоушкодження) або суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та/або особистих речей.

3. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ

3.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу в Університеті і є постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу та/або потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення булінгу та/або потенційних ризиків його виникнення;

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення виявлених ситуацій булінгу.

3.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу в Університеті ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- не насильницької поведінки, а партнерства та підтримки в міжособистісних стосунках;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності.

3.3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу в Університеті є:

- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг;
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобігання булінгу.

3.4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу в Університеті.

3.4.1. Заплановані заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, у формі рольових ігор, кейс-стаді та інших організаційних формах.

3.5. Профілактика булінгу передбачає роботу за наступними напрямками:

- ознайомлення учасників освітнього процесу з особливостями поширення масових негативних явищ серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над дітьми та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях кафедри, кураторських годинах тощо);

- формування правосвідомості і правової поведінки здобувачів вищої освіти, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості, створення умов для самореалізації особистості;

- формування навичок ідентифікації насильства як у власній поведінці, так і в поведінці інших з метою формування умінь виокремлювати проблему, що існує;

- створення в Університеті умов недопущення булінгу та відповідного середовища в освітній установі для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;

- зміцнення захисних сил особистості та організму в протистоянні цькуванню.

4. РЕАГУВАННЯ НА ВИЯВЛЕНІ АБО ВСТАНОВЛЕНІ ФАКТИ БУЛІНГУ

4.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу, стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, відповідальну особу щодо запобігання та протидії булінгу в Університеті (далі – Відповідальна особа).

4.2. Відповідальною особою є провідний фахівець Центру патріотичного та культурно-естетичного розвитку студентів. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація заяв, повідомлення керівника закладу.

4.3. Повідомлення можуть бути в усній та/або письмовій формі, у тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

4.4. Якщо свідком булінгу став викладач або інший працівник закладу освіти, то він має повідомити Відповідальну особу незалежно від того, чи поskarжилась йому жертва булінгу чи ні.

4.5. Після отримання звернення Відповідальна особа інформує ректора Університету про випадок булінгу.

4.6. Ректор розглядає таке звернення та з'ясовує усі обставини булінгу. Далі він скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та окреслює подальші дії. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то ректор Університету зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України.

4.7. Комісія є тимчасовою та скликається наказом ректора за необхідністю. Засідання комісії призначається на визначену дату, але не пізніше, чим через 3 робочих дні після створення комісії. До складу такої комісії можуть входити проректори, директори навчально-наукових

інститутів/декани факультетів, науково-педагогічні працівники, Відповідальна особа, батьки постраждалого та «булера» та інші зацікавлені особи.

4.8. У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження Вченою радою Університету.

5.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться за погодженням із Вченою радою Університету та викладу його у новій редакції.